

KATERN BIJ HET TIC

CONTACTBLAD

PIE. BUIJENBEDRIJF

Benzinestations

Op donderdag 18 mei 1995 is op het terrein van het Autotron te Rosmalen, tijdens de officiële opening van het gerestaureerde Dudok-benzinestation een publicatie over benzinestations gepresenteerd.

Het betreft deel drie van de reeks 'Buiten Bedrijf' van het projectbureau Industrieel Erfgoed (PIE) in samenwerking met de provincie Utrecht.

Het PIE is een open projectorganisatie die door de Minister van WVC in 1992 is opgericht ter selectief behoud van het industrieel erfgoed in Nederland.

De publicatiereeks 'Buiten Bedrijf' vestigt aandacht op monumenten van bedrijf en techniek die bedreigd worden of al verdwenen zijn. Deel I betref de Tricotfabriek G.J. Willink te Winterswijk. Na dreiging met sloop, zal dit complex hergebruikt gaan worden als stadskantoor.

Aanleiding voor de publicaties over benzinestations in Nederland was de bijzondere reddingsoperatie van het laatste Esso-station van architect W.M. Dudok uit 1953. Van de in totaal 112 benzinestations, die Dudok tussen 1953 en 1967 voor Esso ontwierp, was alleen die langs de A2, bij de afslag Vinkeveen, nog over. Ten gevolge van de verbreding zou ook dit laatste exemplaar moeten verdwijnen. Dankzij het initiatief van de provincie Utrecht, het Autotron, enige sponsors en Esso zelf kwam dit station na een uniek transport over land en water behouden en weer in originele staat gerestaureerd op het Autotron te Rosmalen aan.

De publicatie bevat onder meer artikelen over de reddingsoperatie, de ontwerpachtergronden van het Dudok-station, over architect Dudok en

over de 'corporate identity' van de oliemaatschappijen. Voorts wordt aan de hand van uniek archiefmateriaal van Esso de ontwikkeling van het benzinestation in Nederland beschreven en is een artikel opgenomen over herbestemming van deze bijna verdwenen categorie bedrijfsmonumenten.

Van de vele duizenden benzinestations uit de periode 1930-1960 resteert niet meer dan een tiental exemplaren in ons land.

Nu Esso haar Dudok-station heeft gerestaureerd, Texaco een fraai exemplaar heeft staan in Nijmegen en Fina van plan is haar benzinestation te Arnhem van architect S. Van Ravesteyn te restaureren, is het woord aan de grootste oliemaatschappij Shell: een nog gaaf Shell-stationnetje uit 1949 te Heerde (Esperweg) wacht op snel behoud en restauratie.

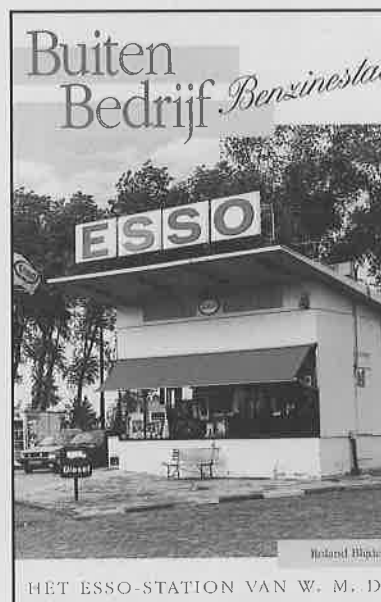
R. BLIJDENSTIJN e.a.

BENZINESTATIONS : HET ESSOSTATION VAN W.M. DUDOK

Zeist, Stichting Publicatiefonds, Industrieel Erfgoed Nederland (PIEN), 1995

(Buiten Bedrijf deel 3)
Prijs hfl. 13,50

Te bestellen door hfl. 13,50 over te maken op giro 5992246 t.n.v. Stichting PIEN te Zeist.

TIC

GESCHIEDENIS VAN DE TECHNIEK IN NEDERLAND

Het Koninklijk Instituut van Ingenieurs KIVI meldt het verschijnen van de Geschiedenis van de Techniek in Nederland. De wording van een moderne samenleving, 1800-1890

Deel 1, waarin landbouw en voeding centraal staan, is het eerste van een serie van zes delen over de geschiedenis van de techniek in Nederland in de negentiende eeuw. Het laatste deel is in de zomer van 1994 verschenen. Gezamenlijk beschrijven deze boeken de samenhang tussen de technische en maatschappelijke veranderingen die zich gedurende de negentiende eeuw in Nederland hebben voltrokken.

Zowel de vakhistoricus als de technicus en de geïnteresseerde leek krijgt een goed beeld van zeer uiteenlopende technische veranderingen en van de mensen die daarmee te maken hadden. In de eerste vier delen komen afzonderlijke innovaties in een dertigtal branches aan bod. Deze zijn gegroepeerd in tien thematische onderdelen: landbouw en voeding; gezondheid en openbare hygiëne; waterstaat en infrastructuur; papier, druk en communicatie; katoen; gas, licht en elektriciteit; bouwen; delfstoffen, machine- en scheepsbouw; stoom; en chemie. In de delen vijf en zes worden dwarsverbanden tussen deze technische vernieuwingen gelegd door in te gaan op de hoofdrolspelers: technici, ondernemers, arbeiders, consumenten en de overheid. De illustraties - schilderijen, foto's, gravures en

technische tekeningen - zijn zo gekozen dat zij nauw aansluiten op de tekst.

Dit project, waarbij 30 Nederlandse onderzoekers zijn betrokken, heeft naar internationale maatstaven een ongekeerde omvang. Het belang van het onderwerp, de plaats van techniek in de samenleving, wordt weerspiegeld in de brede steun die het project heeft gekregen. Onder leiding van de Stichting Historie der Techniek, in 1988 op initiatief van het KIVI opgericht, hebben universiteiten, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties de fl. 4.000.000 bijeengebracht die nodig waren om deze Geschiedenis van de Techniek in Nederland te kunnen realiseren.

H.W. Lintsen e.a. (red.), Geschiedenis van de Techniek in Nederland. De wording van een moderne samenleving, 1800-1890, 6 delen, Walburg Pers Zutphen 1992-1994. CIP/ISBN deel 1: 906011.808.1; CIP/ISBN deel 1 t/m 6: 906011.811.1. Prijs per deel: fl. 78,50. Prijs per deel bij intekening op de hele serie: fl. 69,50. **Bestellingen rechtstreeks bij uitgeverij de Walburg Pers (Postbus 222, 7200 AE Zutphen) of via de boekhandel.**

Nadere informatie is te verkrijgen bij: Geschiedenis van de Techniek, Technische Universiteit Eindhoven (HG 8.33), Postbus 513, 5600 MB Eindhoven. Tel. 040 - 472043. Fax 040 - 444602.

Bruggen en overbruggen heeft in Vlaanderen, met een steeds weerkerende militaire passage, nooit geleid tot het behoud van echt eeuwenoude bruggen zoals we die op een aantal plaatsen in Europa wel kunnen terugvinden.

Vanaf de jaren vijftig werd Vlaanderen volop voorzien van nieuwe bruggen, enerzijds als vervanging van in de Tweede Wereldoorlog vernielde bruggen om de nieuwe infrastructuur te bevorderen. De aandacht voor dit stuk technisch (industrieel-archeologisch) bouwkundig patrimonium is in Vlaanderen steeds beperkt gebleven, ondanks het feit dat bruggen essentiële verbindingselementen zijn met een bijzondere waarde als landschapselement. Misschien ligt in dit technisch en alledaags aspect de grote verklaring voor de beperkte interesse op lokaal en nationaal vlak.

In het kader van een algemene sensibiliseringscampagne rond monumentenzorg werd door het Verbond voor Heemkunde-Gouw Brabant, in samenwerking met het Narafi en WIADS, in 1994 een fototentoonstelling 'Bruggen, Patrimonium over Vlaamse Waterwegen' gerealiseerd, dit met een begeleidende & inleidende brochure (Leerbeek, 1994, 52 blz.). Een inleidend stukje over bruggengeschiedenis werd verzorgd door H. Van Royen, waarna een fluviaal bruggeniconografisch deel komt (met een selectie van bruggen uit alle Vlaamse provincies), samengesteld door G. Ballet. Als sluitstuk verzorgt G. Vandegoor een artikel over de geschiedenis van de Leuvense Vaart, dit als voorbeeld om bruggen beter in hun economische en verkeerstechnische context te kunnen plaatsen.

Prof. Ir. J. Oosterhoff, hoogleraar aan de Technische Univer-

INDUSTRIEEL-ARCHEOLOGISCHE ICONOGRAFISCHE INVENTARISATIE : BRUGGEN IN VLAANDEREN

siteit Delft en voorzitter van de Nederlandse Bruggen Stichting, vond dit "een interessant werkstuk ... omdat eruit blijkt dat de vormgeving van de bruggen in Vlaanderen toch wel aanzienlijk verschilt van die van soortgelijke Nederlandse bruggen". Een mooi begin dus, zeker als we vermelden dat Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen een themanummer aan moderne bruggen zal wijden (1995/4). Dit betekent natuurlijk niet dat dan alle werk gedaan is, integendeel, een historisch onderzoek naar ons bruggenpatrimonium staat nog in zijn kinderschoenen.

Dat bijzondere aandacht aan onze bruggen moet geschonken worden bewijst de sinds vorig jaar gestadige noodzaak om bruggen te vervangen (betonrot of roest), zoals zelfs de beschermde voetgangersbrug over de Dender te Pollare (Ninove), die in december 1994 vervangen werd door een volledige nieuwe kopie of de nieuwe bruggen (nieuw ontwerp) over de Nete. Ook in de rest van Vlaanderen staan talrijke vervangingen op het programma. Verder lokaal onderzoek en documentaire fotografische vastlegging zijn dus zeker aangewezen, terwijl ook sensibilisatie niet mag vergeten worden.

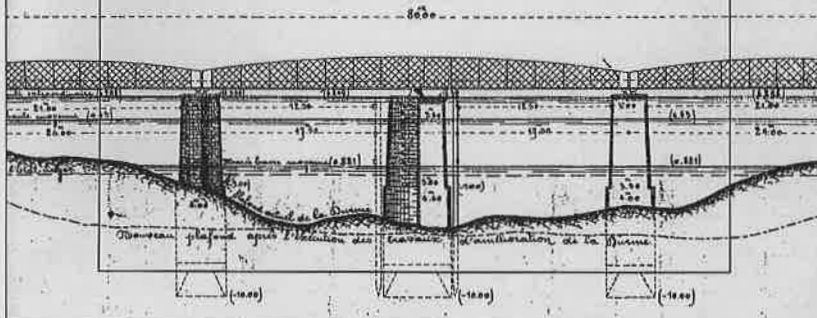
Deze brochure is hier zeker een goede start voor. Deze inleiding kan verkregen worden door storting van 200 frank op rekeningnummer 088-2073535-58 van WIADS, Nijverheidstraat 54A, 9220 Hamme.

BRUGGEN

Patrimonium over Vlaamse waterwegen

*Vue générale du nouveau pont.
Elevation avec coupes partielles des maçonneries.
Echelle: 0,004.*

DE ZONDAGEN VAN ONS INDUSTRIEEL VERLEDEN : EEN MUST

Elke laatste zondag van de maand : een lekker kopje koffie, een voordracht of een wandeling, en een uitstekende maaltijd achteraf...

Dat is in het MIAT traditie geworden voor alle geïnteresseerden in de industriële archeologie!

U komt toch ook?

Inlichtingen : VIAT vzw, Oudevest 18 9000 Gent - tel 09/223 59 69